



JOURNAL OF ART AND DESIGN RESEARCHES
SANAT ve TASARIM
ARAŞTIRMALARI
DERGİSİ

KAMUSAL ALANDA SANAT UYGULAMALARININ ÖĞRENCİLERİN TASARIM VE ESTETİK ALGILARINA ETKİSİNİN BELİRLENMESİ*

DETERMINING THE EFFECT OF ART PRACTICES IN THE PUBLIC SPACE ON STUDENTS' DESIGN AND AESTHETIC PERCEPTIONS

Sehran DİLMAÇ, Oğuz DİLMAÇ

Gönderim Tarihi: 12.05.2022

Kabul Tarihi: 01.06.2022

Öz Abstract

Araştırmanın amacı, kamusal sanat uygulamalarının lisansüstü öğrencilerin tasarım ve estetik algılarına etkisini araştırmaktır. 2021-2022 bahar dönemlerinde gerçekleştirilen araştırmanın çalışma grubu 15 lisansüstü öğrenci oluşturmaktadır. Nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniğine uygun olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen form aracılığıyla veriler toplanmıştır. Araştırmada, kamusal alan olarak İzmir Katip Çelebi Üniversitesi bünyesinde belirlenen yerlerde kamusal alanda sanat faaliyetleri yürütülerek öğrencilerin bu süreci yaşayarak deneyimlemesi sağlanmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara dayanarak öğrencilerin kamusal sanat uygulamalarının mesleki yeterliliklerini olumlu etkilediği, özgüvenlerini artırdığı, estetik algılarına olumlu etkileri olduğunu ayrıca doğa konulu uygulamalar gerçekleştirilmenin çevre sorunlarına ilişkin farkındalıklarını artırdığını ifade etmişlerdir.

Anahtar Sözcükler: Kamusal sanat, görsel kültür, mesleki özyeterlilik, estetik, sanat

The aim of the research is to investigate the effects of public art practices on the design and aesthetic perceptions of postgraduate students. The study group of the research carried out in the spring semesters of 2021-2022 consists of 15 graduate students. Data were collected through the form developed by the researchers in accordance with the semi-structured interview technique, one of the qualitative research methods. In the research, art activities were carried out in the places determined within the body of İzmir Katip Çelebi University as a public space, and it was ensured that the students experienced this process by living it. Based on the findings obtained in the research, they stated that the public art practices of the students positively affected their professional competence, increased their self-confidence, had positive effects on their aesthetic perceptions, and performing nature-themed practices increased their awareness of environmental problems.

Keywords: Public art, visual culture, professional self-efficacy, aesthetics, art

*Bu araştırma İzmir Katip Çelebi Üniversitesi BAP birimi tarafından 2021-GAP-Sana-0034 proje numarası ile desteklenmiştir.

- **Alıntılama:** Dilmaç, S., Dilmaç, O. (2022). Kamusal Alanda Sanat Uygulamalarının Öğrencilerin Tasarım ve Estetik Algılarına Etkisinin Belirlenmesi. Sanat ve Tasarım Araştırmaları Dergisi, 3(4), 172-186.
- **Sorumlu Yazar:** Doç. Dr. Sehran Dilmaç, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, sehran.dilmac@ikcu.edu.tr, Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0003-4934-6048>

Giriş

Kamusal alan terimi 16. yy da Latince “publicus” yani “herkesle” ilgili olan anlamında ortaya çıkmıştır. Kamusal alan yapılanmışın içindeki boş alanlar hatta bina ve yol arasındaki alanlar olarak tanımlanmaktadır. “Boş” sözcüğü, buradaki nesnelere miktarı çokluk veya azlığıyla ölçülen bir boşluk değildir. “Kullanılabilir mekana” anlam veren mekanın hareketliliği, mekandaki aktivitelerle ortaya çıkan anlamdır (Gökgür, 2008). Felsefeci Hannah Arendt “The Human Condition” (İnsanlık Durumu) adlı eserinde “kamusal alan” (“public realm”) kavramını, insanlar tarafından gerçekleştirilmiş, insan yapısı nesnelere oluşan ve insanlar tarafından ortak olarak paylaşılan “dünya” olarak tanımlar (Arendt, 2021). Kişisel ve kamusal alan arasındaki ayrım, 18. yüzyıldan çok daha eskilere dayanmakla birlikte, 18. yüzyılın başından itibaren modern kullanımına benzer bir içerik kazanmaktadır: “Kamu” sözcüğü, aile ve yakın arkadaş kesimlerinden farklı, çok çeşitli insanları içine alan, tanıdıklardan ve yabancılardan oluşan bir alanı kapsamaktadır. (Sennet, 1994). 20. yüzyılın başından bu yana, sanatın kamusal alanlardaki öneminin artmaya başladığı ve kentsel dönüşüm çalışmaları gibi alanlara katkısının olduğu 1980’lerde savunulmaya başlandığı ifade edilmektedir (Hall ve Robertson, 2001). Günümüzde sanat, tabiat parkları, kütüphaneler, hastaneler, sokaklar, toplu konutlar, kamu binaları, alışveriş merkezleri gibi çeşitli alanlarda insanların yaşadığı ve vakit geçirdiği mekanların çevresinde küçük heykeller, büyük heykeller, duvar resimleri, tablolar, şeklinde ortaya çıkmaktadır. Kamusal alanda sanat faaliyetleri, mobilyalar, binalar, tramvaylar veya otobüsler, çeşmeler, köprüler ve kemerler, iletişim kuleleri, sinyalizasyon sistemleri, spor altyapıları gibi pek çok biçimde ve yerde sıklıkla karşımıza çıkmaktadır (Remesar, 2005). Ayrıca gelişen teknoloji ile birlikte kamusal sanat ortamları artmaya devam etmekte ve sanatın sadece resim ve heykel gibi uygulamaları dışında ses manzaraları, internet, televizyon, ve ışık düzenlemeleri gibi farklı uygulamalara da yer verilmektedir (Sharp vd., 2005). 20. yüzyılın ikinci yarısında yaşanan büyük olayların etkisiyle birlikte tüm dünyada gözlemlenen toplumsal farkındalıklar sanatsal yaklaşıma da etki sağlamış sanatsal anlamda kurulacak bir kamusal alan yaratılması, birçok hareket ve disiplinin kamu oyuna sunan, etkileşimleri ön planda olan bir oluşuma girmesine katkı sağlamıştır. Ayrıca sanatsal bir yaratıyla kurulacak olan kamusal alan, demokratik niteliklerle kamu erişimini sağlayarak birçok hareket ve disiplini kamuoyuna sunan bir oluşuma gitme anlamı da taşır (Hein, 1996).

1990’larda İstanbul’da Atatürk Havalimanı, Haydarpaşa ve Sirkeci Treni gibi kamusal alanlar, istasyonlar, Kız Kulesi, Taksim Meydanı, Pera Palas Oteli, Sultanahmet Meydanı, feribotlar, reklam panoları sergi alanı olarak kullanılmaktaydı. Sanat binalarında ve fuarlarda açık ve kapalı alanlar kullanılıyordu. Ankara’da ise Kuğulu Park, Tunalı Hilmi açık otopark alanı ve birçok açık ve kapalı kamusal alanda sanat faaliyetleri yürütülmeye başlanmıştır. Bu girişimlerden sonra ülkemizde de kamusal sanat yayılmaya başladı (Pelvanoğlu, 2016). İstanbul, Çanakkale’yi kapsayan My City projesi gibi son tarihlerden örneklerle, Konya, Mardin ve Trabzon gibi şehirlerden ve Avrupa’dan katkı sağlayan sanatçılar, proje ekipleriyle ve yerel yönetimle birlikte çalışıyor, şehir sakinleri de kamu projelerine katkı sağlıyordu. Bu kamusal

anlamda sanat projeleriyle insanlar arasında etkileşim sağlanmış olup, etkinlikler paneller, söyleşiler ve sempozyumlar aracılığıyla desteklenip ilişkisel anlamda bir estetiğe katkı sağlanmış olur (Yaman, 2011). Kamusal alanlar insanın karşılaşma olanaklarının olduğu, ilgili alanların insanları davet etme potansiyelinin farkına varılması gereken yerlerdir. Sanat eserlerinin seçimi mekan seçimleriyle ilgilidir. Sanatta ilişki bu karşılaşma olanaklarından çıkar (Porch, 2000).

Araştırmanın hipotezini oluşturan kamusal sanatın öğrencilerin estetik algısına etkisi vardır ifadesi, estetik algıya da ilişkin literatürü araştırma gerekliliği doğurmaktadır. Fiske (1990), sanat geleneksel yöntemlerle öğretilirse estetik algılarına bir etkisinin olmayacağını ifade etmiştir. Oysa günümüzde eleştirel, yaratıcı düşünebilme, problem çözebilme, iletişim becerilerine ve işbirliğine dayalı çalışabilme, esnek, uyumlu olma gibi 21. yüzyıl becerilerinden birisi de estetik beğeni düzeyine sahip olabilmektir. Estetik beğeni düzeyi yüksek bireylerin daha yaratıcı olduğuna ilişkin çeşitli araştırma sonuçları bu ifadeyi doğrulamaktadır (Miralay ve Eğitimci, 2019; Savoie, 2017; Uz, 2018). Kamusal sanatın bireylerin estetik algılarına etkisini inceleyen farklı araştırmalar bulunmaktadır. Danacı ve Kıran, 2020 ve O'Connor, 2011'in yaptıkları araştırmalarda binaların ana caddeye bakan yüzeylerinin farklı renklere boyanmasının insanların estetik beğeni düzeylerine etkisi farklı faktörlerden ele alınmış ve etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu araştırmaların gerçekleştirilmeyi planlanan bu araştırmadan farklı olarak sadece renksel düzenlemelere gidilmiş olması ve herhangi bir resim veya kabartma kullanılmamış olmasıdır. Buna karşın festival gibi etkinliklerde gerçekleştirilen kamusal sanat etkinliklerinin 7 ile 14 yaş arasındaki çocukların estetik algılarına olumlu etkileri olduğu sonucuna ulaşan farklı araştırmalarda bulunmaktadır (Boyakova, Savenkova ve Torshilova, 2020). Kamusal sanatın insanların estetik algılarına etkisini araştıran diğer bir araştırmacı ise Taghizadasad'dır (2017). İstanbul'un çeşitli yerlerinde bulunan kamusal sanat uygulamalarının halkın estetik algı düzeylerinde bir artışa neden olduğu sonucuna ulaşmıştır. Literatürde bulunan farklı araştırmalar incelendiğinde planlanan projeden farklı olarak araştırma grupları sanatsal üretim sürecine katılmamış sadece orada buldukları andaki etkileşim sürecine göre değerlendirilmiş olmalarıdır. Oysa planlanan bu araştırmada öğrenciler kamusal sanat uygulamalarını bizzat kendileri deneyerek süreci yaşamışlardır. Ayrıca bu araştırma, çalışma grubu bakımından da farklılık göstermektedir.

Kamusal alanda sanat girişimleri özellikle 1950'lerden sonra yürütülen devlet destekli olan genellikle toplumlara/halkı sanatla iç içe bir duruma getirerek sanatla hayatı birleştiren, estetik anlamda zenginleşmeyi hedefleyen, insana daha insani bir yol olan sanatla yaklaşım sağlamayı hedefleyen sanatsal girişimlerdir. Faaliyetlerin yürütülmesindeki en başat faktör sanatı sadece elitist bir zümrenin alımlayıcısı konumundan uzaklaştırıp sanatın herkes için olduğunu vurgulayarak insanların hayatına sanatı sokmayı hedeflemektedir. Kamusal anlamda sanatsal girişim faaliyetlerinin insan ilişkilerini güçlendirmesi, diyalog ortamları yaratması, görsel kültürü ve estetik beğeniye geliştirmesi, toplum için olumlu güzel mesajlar vermesi gibi bir çok önemi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, hem üniversitelerin bilim kadar sanatsal bir kimliğe ve vizyona sahip olduğunun bir göstergesi ortaya konulması hem de öğrenciler ile üniversitelere

ziyarete gelen insanların görsel okuryazarlığını artıracak kültürel ve sanatsal bu etkinliklerin gerçekleştirilmesine ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Ayrıca bu araştırma çerçevesinde ortaya konacak eserler özellikle üniversitenin kurumsal kimliğine katkı sağlarken, iç ve dış mekanları daha yaşanabilir kılmaları ve mekana yeni bir kimlik kazandırabilme gibi olumlu etkileri de bulunacağı ön görülmektedir.

Bu araştırmanın amacı kamusal sanat uygulamalarının lisansüstü öğrencilerinin tasarım ve estetik algılarına etkisini araştırmaktır. Bu amaç doğrultusunda kamusal sanat uygulamaları gerçekleştiren öğrencilerin gerçekleştirdikleri sanatsal uygulamaların mesleki yeterliklerine ve özgüvenlerine etkisine ilişkin görüşleri alınmıştır.

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme tekniğine uygun olarak önceden sorulması planlanan soruları içeren görüşme protokolü hazırlanarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği uygulanmıştır. Görüşmenin önceden hazırlanarak bir protokole göre sürdürülmesi bu tekniği daha sistematik ve karşılaştırılabilir bilgilere ulaştırmasında daha etkili olduğu için bu araştırmada tercih edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşmelerde, görüşme soruları araştırmacı tarafından önceden hazırlanmış olsa da, görüşmedeki gelişmelere göre yeni sorular düşünmek ve sormak gerekebilir. Bu nedenle araştırmacı görüşme sırasında katılımcılara kısmi esneklik sağlayarak oluşturulan soruların yeniden düzenlenmesine, tartışılmasına izin vermektedir (Ekiz, 2003; Karasar, 2009).

Araştırma Grubu

Araştırmada çalışmaya kimlerin katılmak istedikleri konusunda gönüllük ve onam formu dağıtılmıştır. 2021-2022 güz ve bahar döneminde başlaması planlanan projede çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden lisansüstü öğrencilerinden 15'i görüşmenin katılımcı grubunu oluşturmuştur (Tablo 1).

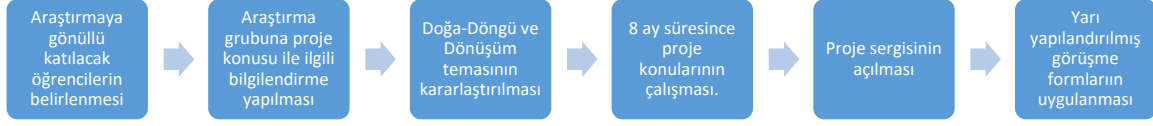
Tablo 1.

Araştırma grubunun demografik özellikleri

Lisansüstü öğrencilerin meslekleri	Öğrenci Sayısı	Kadın	Erkek
Endüstri Ürünleri Tasarımcısı	2	2	0
Grafiker	5	3	2
Görsel Sanatlar Öğretmeni	4	3	1
Sanat Uygulayıcısı	4	3	1

Çalışma grubunu oluşturan İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Sanat Eğitimi Anabilim programına kayıtlı lisansüstü öğrencilere, araştırmacılar tarafından kamusal sanat ve uygulamaları ile ilgili bilgilendirme yapılmıştır. Üniversite bünyesinde gerçekleştirilmesi planlanan kamusal alanda sanat faaliyetlerinin resim çalışmaları, grafiksel çalışmalar ve üç boyutlu çalışmalar (enstelasyon/yerleştirme) şeklinde olması yönünde

öğrencilerle birlikte karar alınmıştır. “Doğa, Döngü ve Dönüşüm” teması ekseninde yapılacak kamusal sanat uygulamaları için resim malzemelerinin yanı sıra atık malzemeler kullanılmıştır. Araştırmanın süreçleri aşağıda Şekil 1’de sunulmuştur.



Şekil 1. Araştırma süreci

Veri Toplama Aracı ve Veri Toplam Süreci

Kamusal sanat uygulamalarına katılan lisansüstü öğrencilerin estetik algı düzeylerine algısını belirleyebilmek için “Yarı Yapılandırılmış Estetik Algı Görüşme Formu” kullanılmıştır. Formda kamusal sanat uygulamalarının sanatsal uygulama becerilerine, kamusal alanda gerçekleştirdikleri sanatsal uygulamalar esnasında yaşadıkları deneyim ve duyguları, mesleki gelişimlerine etkisi olup olmadığı, estetik algılarına etkisi olup olmadığı, özyeterlik düzeylerine etkisi üzerindeki etkilerine yönelik kendi görüşleri doğrultusunda değerlendirmelerini içeren sorulardan oluşmaktadır.

Bu form araştırmanın amacı göz önünde tutularak literatür taraması yapılarak hazırlanmıştır (Boyakova, Savenkova ve Torshilova, 2020; Gjerde, 2010; Taghizadasad, 2017). Literatür taramasında çalışma kapsamında kullanılacak sorulardan bir havuz oluşturulmuş ardından oluşturulan bu soru havuzundan, Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formunun soruları oluşturulmuştur. Hazırlanan sorular sanat ve tasarım alanında görev yapan kamusal sanat ve sanat eğitimi konusunda deneyimli üç uzmanın görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşlerinin değerlendirilmesi amacıyla, araştırmacı tarafından uzman değerlendirme formu oluşturulmuştur. Hazırlanan görüşme formunda her soru için, “uygun”, “kısmen uygun” ve “uygun değil” kategorileri düzenlenmiş ve uzmanların değerlendirmeleri sonunda görüşleri dikkate alınarak Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formuna son şekli verilmiştir. Uzman görüşü sonrasında öneriler doğrultusunda gerekli olan düzeltme/düzenlemeler gerçekleştirilerek bir pilot görüşme gerçekleştirilmiştir. Sonrasında soruların özellikle Türkçe dil kurallarına uygunluğuna dikkat edilmiş ve gerekli düzeltmeler yapılarak kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu yüz yüze uygulanmış ve yaklaşık 20- 25 dakika sürmüştür. Görüşmede veriler yazılarak kayıt altına alınmıştır. Görüşmeler için önceden randevu alınarak, sanat ve tasarım fakültesi ‘Çizim Atölyesi’nde gerçekleştirilmiştir.

Gerçeklik Güvenirlik

Araştırmanın güvenilirlik çalışması için araştırmacı ve ölçme ve değerlendirme alanında uzman biri ile görüşme dökümlerini inceleyerek kodlar ve kategoriler açısından değerlendirilmiştir.

Yapılan çözümlenmeler hata olasılığına karşı tekrarlanarak incelenmiştir. Kodların tanımlanmasında bir hata olmaması için sürekli olarak kontroller yapılmış ve araştırmacı ve ikinci bir uzman tarafından ayrı ayrı kodlamalar yapılmıştır. Araştırmacıların

yaptığı kodlama süreci karşılaştırılarak verilerin güvenilirliği için Miles ve Huberman'ın (1994) "Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) x 100" formülü kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Veriler, betimsel analiz kullanılarak değerlendirilmiştir. Betimsel çözümlemede elde edilen veriler daha belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Bu çözümlemede, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Araştırmada elde edilen veriler, araştırmacılar tarafından düzenlenecek olan temalar ile ilişkilendirilerek yorumlanmıştır. Temaların belirlenmesinde nitel analiz yöntemlerinden kategori oluşturma yöntemi kullanılmıştır. Ayrıca verilerin analiz sürecinde katılımcıları görüşlerinin etik kural çerçevesinde her bir katılımcıya kimliklerini gizleyecek şekilde Ö1 (Öğrenci 1), Ö2 (Öğrenci 2) gibi kod verilmiştir. Yapılan bütün görüşmeler kod numaralarına göre değerlendirme sistemine kayıt edilmiş ve kayıt aşamasının ardından veriler ortak ya da benzer özellikler doğrultusunda kategoriler altında değerlendirilmiştir (Bogdan ve Biklen, 1992). Derinlemesine görüşleri belirleyebilmek için bazı katılımcıların görüşleri bulgular ve tartışma bölümünde doğrudan alıntı yapılarak sunulmuştur. Çalışmada elde edilen bulguların yorumlanmasında iki uzmanında görüşleri alınarak çalışmanın güvenilirliği sağlanmıştır. Veriler iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı kodlanmış, kodlamalar arasındaki uyum yüzdeleri hesaplanmış ve uyum yüzdesi % 84 bulunmuştur. Uyum yüzdesinin %70 ve üstü olması güvenliliğin uygun olduğunu ifade etmektedir (Şencan, 2005).

Bulgular

Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilen bulgular içerik analizi yapılarak çözümlenmiş ve tablolar halinde bu bölümde sunulmuştur.

Tablo 2.

Gerçekleştirdiğiniz kamusal alandaki sanat uygulamalarının mesleki deneyime etkilerine ilişkin görüşler

Katagoriler	f	Kodlar
Evet	3	Farklı uygulamalar yapabilme sanatsal deneyim yaşamamıza neden oldu. (Ö2-Ö4-Ö11)
	3	İşbirliğini ve motivasyonu artırdı. (Ö3-Ö8-Ö15)
	3	Sorumluluk bilincini artırdı. (Ö5-Ö6-Ö10)
	4	Hazırlanılan tasarımların düşünce ve uygulama boyutlarındaki farkları görme açısından katkı sağladı. (Ö7-Ö9-Ö12- Ö14)
	1	Öğretmenlik mesleğinde öğrencilerine aktarabilecekleri bir deneyim yaşama. (Ö1)
	1	Tasarım alanında çok yönlü düşünme becerilerini artırdı. (Ö13)

Tablo 2'de öğrencilerin çoğunluğu gerçekleştirilen kamusal sanat uygulamasının düşüncelerinin somut bir hale gelmesinin onların mesleki deneyimlerine katkı sağladığını düşünmelerine neden olduğunu ifade etmişlerdir. Mesleki deneyime katkı bağlamında öğrencilerden Ö2'nin sorumluluk bilincini artırması ve Ö10 işbirliğini ve motivasyonlarını

artırması, Ö5 farklı teknik uygulamalarının mesleki deneyimlerine olumlu katkı sağladığını belirterek kamusal sanat uygulamalarının önemine vurgu yapmışlardır. Öğrencilerin görüşlerine ilişkin olarak ise şunları ifade etmektedirler:

Ö6. *Daha önce gerçekleştirdiğimiz sanat pratiklerinin kamusal alan için tasarlanması yönünde oluşturulan bu proje katıldığım için çok mutluyum. Öğrenim sürecinde yaşanan her türlü deneyimin meslek hayatımıza olumlu katkılar sağlayacağını düşünüyorum. Bildiğim teknikleri farklı alanlar için uygulamanın mesleki becerilerimi artırdığına inanıyorum. Bu durum kendime olan güveni artırmaktadır.*

Öğrenci 6'nın bu ifadelerinden yola çıkarak öğrencilerin öğrenim hayatları boyunca yaşayacakları her türlü deneyimin onların kendilerine olan özgüvenlerini artırarak mesleki deneyimlerine katkı sağlayabileceği düşüncesi savunulabilir.

Ö11. *Bazen teorik olarak aldığımız bilgileri nasıl uygulayacağımızı bilemiyoruz. Kamusal sanat uygulamaları için gerçekleştirdiğimiz bu proje ile teorik konuları nasıl sanatsal uygulamalarla gerçekleştirebileceğimizi görerek deneyim kazandığımızı düşünüyorum. Farklı malzemeler kullanarak tasarım yapmak bana çok ilginç geliyor. İleride sanat eğitimcisi olduğumda bu derslerde öğrendiğim konuları rahatlıkla öğretebileceğimi de düşünüyorum. Bu konuların öğrencilerin duygusal ve zihinsel gelişimlerine olumlu katkı sağlayacak farklı ve özgün düşünme becerilerini kullanmayı öğretmek istiyorum.*

Araştırmaya katılan lisansüstü öğrencileri arasında görsel sanatlar öğretmeni olarak görev yapanlar da bulunmaktadır. Kamusal sanat uygulamalarına katılmanın öğretmenlik mesleki deneyimine ilişkin görüşlerinden biri aşağıda verilmiştir;

Ö1. *Mesleki anlamda bana kattığı farkındalığın yanında bir öğretmen olarak öğrencilerime de bu deneyimi yaşatmanın gururunu yaşıyorum. Ekip olarak mesleğimde öğrencilerime aktarabileceğim bir başarıya imza attığımızı düşünüyorum.*

Tablo 3.

Kamusal alanda sanat uygulaması yaparken karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşler.

Kategoriler	f	Kodlar
Sorunlar	3	Yapılan çalışmaların yeterli değeri görmeyeceği düşüncesi (Ö1-Ö2-Ö13)
	1	İstenilen etkide çalışmaların gerçekleştirilememesi (Ö9)
	5	Çalışmaların hazırlanması için yeterli zaman olmaması (Ö8-Ö10-Ö12-Ö11-Ö14)
	6	Herhangi bir olumsuzlukla karşılaşmadım. (Ö3-Ö4-Ö5-Ö6-Ö7-Ö13)

Tablo 3'de kamusal sanat uygulamalarında karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşler verilmiştir. 8 öğrenci herhangi bir olumsuzlukla karşılaşmadıklarını ifade ederken yedi öğrenci farklı görüşleri sürmüştür. Ö2 ortaya koydukları kamusal sanat çalışmalarının yeterli değeri görmeyeceğinden, Ö9 tasarımlarının düşünce aşamasında oldukça başarılı olmasına rağmen uygulama sonrasında tatmin edici sonuçlar çıkmamasını olumsuz bir durum olarak ifade etmişlerdir. Karşılaşılan en büyük sorun ise projelerin gerçekleştirilme süreçlerinin yetersiz olmasından kaynaklı olduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu ise herhangi bir olumsuzlukla karşılaşmadıkları düşüncesini paylaşmışlardır. Öğrencilerin ifadelerine göre birebir alıntılar şu şekildedir:

Ö6. *Uygulamalar sırasında herhangi bir zorlukla karşılaşmadım. Proje malzemelerim hazırlayacağım kamusal sanat uygulamalarına uygun olarak önceden temin edildi. Proje yürütücüsü gerekli bilgilendirmeleri yaparak süreç öncesinden bizleri düşünsel olarak hazırladı. Motivasyonumuzun yüksek olması çalışmaların her aşamasında karşılaştığımız problemlerin üstesinden gelme gücü verdi.*

Yukarıda verilen öğrenci görüşünde de görüldüğü gibi hazırlanan uygulamanın üniversite proje ofisi tarafından maddi olarak desteklenmesinden ve gerekli motivasyonun proje ekibince yeterince verilmesinden kaynaklanmıştır. Süreç öncesinde öğrencilere yeterli bilgilendirme yapılmış, tasarım aşamasında gerekli malzemelerin neler olduğuna birlikte karar verilmiş, uygulamada ise rahat çalışabilecekleri bir atölye proje için tahsis edilmiş, proje sergisi birlikte hazırlanmıştır. Süreç öğrencilerin işbirliği içinde çalışmalarına uygun bir şekilde yürütülmüştür. Uygulamalar boyunca karşılaşılan en büyük sorun olarak yeterli zaman olmamasını gösteren öğrenci görüşleri de bulunmaktadır.

Ö12. *Kamusal sanat uygulamalarında karşılaştığım tek sorun yeterli zamanın olmamasıydı. Bu durum diğer derslerimin proje ödevlerinin olması ve mesleki nedenlerden kaynaklanan mesai saatlerine uyma zorunluluğu, proje yeterince zaman ayıramama neden oldu.*

Öğrencilerin karşılaştıkları sorunlar içerisinde en büyük paya sahip olan durum yetersiz zaman olmasını göstermişlerdir. Bu durum öğrencilerin ifadelerinden de anlaşıldığı üzere yoğun programlarından kaynaklanmıştır. Buna rağmen yeterli düzeyde katılım sağlayabilmişlerdir.

Ö2. *Yaptığımız çalışmaların çok çalışmamıza rağmen yeterli düzeyde ilgi görmeyeceğini düşünüyordum. Bu durum motivasyonumu olumsuz etkiledi. Buna rağmen sergi sürecinde karşılaştığımız ilgi ise beni şaşırttı. Karşılaştığım tek sorun bu.*

Ö1. *Yaşadığım en büyük sorun işlerimize başlarken etrafımızdaki insanların yapacağımız çalışmalara olan inançlarının düşük olması ve bu anlamda motivasyon düşüklüğü yaşamamıza sebep olması.*

Ö13. *Uygulama aşamasında eserlerin konudan dolayı çöp sanılması ve tekmelenmesi anlaşılabilmesi gibi birtakım sorunlar yaşandı. Çok daha yerleştirmeye açık manifestosu daha derin olan işler kamusal alanlara konumlanabilir ve herkesin eserler hakkında yorumlar yapması istenmelidir. Kullanılacak malzemelerin geleneksel*

yöntemler dışına çıkartılarak sanatçıların farklı bakış açıları oluşturması deneyimlemesi denenebilir. Ben naçizane geleneksel materyallerin varlığı ile çözüme ulaşan bir proje tasarlamadım bu maddi olarak problem oluşturdu halbuki projede belli bir miktar maddeden bağımsız bütçelemeler yapılırsa sanatçılar daha özgün fikirler üretebilir diye düşünüyorum.

Bu düşünceler projenin başlangıçta yaptıkları tasarımların süreçlerinin nasıl gerçekleştirileceği hakkında kaygıya kapılmış olabileceklerinden kaynaklanmış olabilir. Fakat daha sonra bu kaygıların sürecin sonunda ortadan kalktığı, sürecin onları mesleki deneyimlerine katkısı olduğunu (Tablo 2), estetik algılarına olumlu etkiler sağladığını (Tablo 6) ifade etmeleri ve Tablo 5’de de verilen izleyicilerden olumlu tepkiler aldıklarını ifade etmelerinden anlaşılmaktadır.

Tablo 4.

Kamusal alanda gerçekleştirdiğiniz uygulamaların mekanda neden olduğu yapısal değişikliklere ilişkin görüşler.

Katagoriler	f	Kodlar
Mekandaki Yapısal Değişiklikler	4	Mekana kimlik kattı. (Ö4-Ö7-Ö8-Ö11)
	3	Görsel zenginlik kazandırdı (Ö1-Ö5-Ö6)
	3	Mekarlarda daha çok zaman geçirilmesine neden oldu. (Ö2-Ö3-Ö15)
	5	Üniversite koridorlarını sıkıcı olmaktan çıkardı. (Ö9-Ö10-Ö12-Ö13-Ö14)

Tablo 4’de kamusal sanat uygulamaların mekanda yapısal değişikliklere neden olup olmadığına yönelik öğrenci görüşlerine ilişkin kodlar yer almaktadır. Buna göre öğrenciler kamusal alandaki sanat uygulamalarının mekana kimlik kattığını, görsel zenginlik kattığını, sıkıcı olmaktan uzaklaştırdığını ve mekarlarda daha çok zaman geçirmelerine neden olduğunu ifade etmişlerdir. Kamusal sanat uygulamaları, insanları bir araya getirip iletişim kurmalarına olanak sağlayan birleşme noktalarıdır (Kedik, 2012, s.88). Bu nedenle öğrencilerin kamusal sanat uygulamalarının gerçekleştirildiği eğitim ortamlarında daha çok zaman geçirme istekleri ortaya çıkmıştır diyebiliriz. Mekanın estetik niteliğini arttırma, işlevsel bir mimari fonksiyon kazanma gibi katkıları bulunan kamusal sanat uygulamalarına ilişkin öğrenci görüşlerinde bazıları aşağıda verilmiştir.

Ö4. *Yapılan bu çalışmaların üniversitemizde mekana kimlik kattığını düşünüyorum. Eğitim kurumlarının bu tarz etkinliklere sıklıkla yer vermesi mekana olan katkısının yanı sıra öğrencinin ilgisini de çektiğini düşünüyorum.*

Ö7. *Elbette yapılan her sanatsal çalışma mekanda bir farklılık bir değişim yaratır. Daha önce belki de yanından geçerken olumsuz anlamda duygular hissetmemize neden olan yapılar oluşturulan değişiklikler sonucunda mekanda bir sembol haline gelecektir.*

Mitchell’de (1992) kamusal sanatın mekânsal etkileri arasında, mekâna kimlik katarak mekan hissini güçlendirmek olduğunu ifade etmiştir. Bu etkinlikler ile öğrencinin farkındalığını artırarak sanat nesnesi ve mekan kavramlarının birlikte ele alınmasına neden olmaktadır ve bu durum mekan hissini güçlendiren bir sonuç doğurmaktadır diyebiliriz.

Ö10. Üniversitenin koridorlarını sıklıktan uzaklaştırarak, ilgi çekici bir yer haline getirdi. Kamusal sanat uygulamalarını gerçekleştirdikten sonra koridorların bilindik işlevinin dışında oldukça dikkat çekici bir mekana dönüşümüne tanık oldum. Sergi alanında eserlerin asılması için koridorlardaki duvarlara gerekli araç gereçlerle müdahale edildi ve bu eserlerin kalıcılığı ve alanın zenginleşmesi açısından olumlu bir değişiklikti. Üniversiteye vizyon katacak ve öğrencileri motive edecek bir alan yaratıldığını düşünüyorum.

Tablo 5.

Kamusal mekanda gerçekleştirdiğiniz sanatsal uygulamalara ilişkin karşılıklı etkileşim sürecine girdiğiniz izleyicilerin verdiği tepkilere ilişkin görüşler.

Katagoriler	f	Kodlar
İzleyici tepkileri	2	İlgiyle karşılandı (Ö14-Ö15)
	3	Eğitim ortamlarının sanat ürünleri ile donatılması mekanı daha yaşabilir hale getirdiği düşünüldü. (Ö6-Ö8-Ö13)
	3	Yaratıcılığı arttırarak hayal gücüne dönük, değişken, çağrışımlara açık bir mekansal forma olanak sağladı. (Ö5-Ö7-Ö12)
	2	İnsanlar arasında iletişimi arttırdı. (Ö1-Ö10)
	3	Sanatsal etkinliklere katılımı özendirerek insanları pasif birer seyirci olmaktan çıkartarak eserler hakkında yorum yapan birer aktif aktör haline getirdi. (Ö2-Ö9-Ö11)
	1	Mekanla bağ kurmalarına neden oldu. (Ö3)
	1	Olumsuz Tepki (Ö4)

Tablo 5’de araştırmaya katılan öğrencilerin gerçekleştirdikleri kamusal sanat uygulaması sonrası eserlerini gören izleyicilerin tepkilerini direkt olarak gözleme ve onlarla iletişim kurma sonucunda ortaya çıkan düşüncelerine yer verilmiştir.

Ö3. Yaşam alanlarımızla bağ kurmalarına yardımcı oldu böylece üniversiteye olan aidiyet hislerini güçlendirdiğini düşünüyorum.

Ö1. Üretilen eserlerin izleyiciler üzerinde yarattığı etkileri bizzat gözlemleyerek ve bana yöneltilen sorulardan izleyebildim. Eserlerin içerikleri izleyicilerin farkındalıklarını arttırdığını düşünmekteyim.

Ö9. İzleyiciler eserler hakkında yorum yapabildi, hayal gücü ve zihinsel kapasitelerini çalıştırarak felsefi anlamda düşünme olanağına sahip oldular. Günlük yaşamın tek düzeliği ve stresi içinde daha sağlıklı yaşayabilmek için sanat eserleriyle buluşmak ilgilerini çekti.

Manhattan’da yapılan bir araştırmada kamusal sanat eserlerinin yabancılar arasında bir iletişim köprüsü işlevi gördüğü ve açık kentsel mekanlarda bu anlamda en etkili güce sahip olduğu ortaya konmuştur (Kurt, 2007) . Gerçekleştirilen kamusal sanat uygulamaları mekanın verilerini değerlendirerek çalışılmış, sanat yapınının o çevrenin bir bilim ve eğitim ortamı olma özelliğini yansıtan fiziksel, kültürel ve tarihi özellikleri ile ilişki kurabilmesine olanak sağlamıştır denilebilir. Ortaya konulan bu ilişkiel örüntü bireylerin sanat eserleri ve kendi aralarındaki bir iletişime de dönüşmesine neden olmuştur. Olumlu görüşlerin yanı sıra aşağıda da verilmiş olan Ö4 olumsuz görüş bildirmiştir.

Ö4. İzleyicilerden kendi eserime yönelik olumlu ve olumsuz tepkiler aldım kurum aşamasında tasarlamış olduğum ürünün eser olarak nitelendirilmediğini gözlemledim.

Buda sanat bakış açısının toplumumuz üzerinde bir kazanım olmadığını ortaya koymaktadır diye düşünüyorum. Batılı ülkelerin 80'lerde yaşadığı tepkileri biz 2020'li yıllarda yaşamamız bu tip kamusal uygulamalarda çağdaşlarımızı yakalamak için daha çok eser üretmemiz gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Tablo 6.

Kamusal sanatın tasarım ve estetik algılarını olumlu yönde etkileme nedenleri hakkındaki görüşler.

Katagoriler	f	Kodlar
Tasarım ve estetik algılara etki	2	Taslak çalışmaların uygulama sürecinde gerçekleştirilmesinin tasarım deneyimine olumlu katkı sağlaması. (Ö4-Ö9)
	4	Eleştirel düşünme yaklaşımı ile çalışmaların gerçekleştirilmesi (Ö1-Ö5-Ö6- Ö10)
	9	Disiplinler arası işbirlikli öğrenme yaklaşımına uygun grup çalışma uygulamalarının estetik algıya olumlu etkisi bulunmaktadır. (Ö2-Ö3-Ö7-Ö8-Ö11-Ö12-Ö13-Ö14-Ö15)

Tablo 6'da araştırmacıların kamusal sanat uygulama süreçlerinin tasarım ve algılarına olan etkilerine ilişkin nedenler hakkındaki görüşler verilmiştir. Bu tabloya göre tasarım ve estetik algılarını en çok olumlu etkileyen unsurun disiplinlerarası işbirlikli öğrenme yaklaşımına uygun grup çalışmalarının olduğunu ifade etmişlerdir. İşbirlikli öğrenme; öğrencilerin küçük gruplar oluşturarak sınıf ortamında ortak bir amaç doğrultusunda, akademik herhangi bir konuda birbirlerinin öğrenmelerine yardımcı oldukları ve grup başarısının değişik şekillerde ödüllendirildiği bir öğrenme yaklaşımıdır. Ayrıca birbirlerinin özgüvenlerini arttıran, problem çözme, iletişim ve eleştirel düşünme becerilerini geliştiren bir eğitim modelidir (Slavin, 1995). Öğrenci görüşlerinden bazıları aşağıda verilmiştir;

Ö2. *Daha eleştirel bakış açısı kazandığımı, disiplinler arası işbirliği halinde çalışma deneyimi kazandığımı düşünmekteyim. Süreç boyunca kendi belirlediğimiz grupla birlikte projelerimizi belirlememiz, birbirimize yardımcı olarak tasarımlarımızı gerçekleştirmemizin tasarım ve estetik algımıza olumlu yansıdığını düşünüyorum.*

Ö11. *Eğitimim gereği hem tasarım hem estetik algımın iyi olduğunu düşünüyorum ancak proje çıktılarına baktığım zaman diğer katılımcı arkadaşların farklı bakış açıları, estetik görüşleri ve tasarım elementlerini kullanım şekilleri bugüne kadar edindiğim algılara olumlu yönde etki etmiştir.*

Ö2. *Sıradan atık bir nesne, sanatsal bir dokunuş ile estetik bir nesneye dönüşebilir. Bu durum ise insanların hayatlarında farklı bir pencere açıp içgüdüsel bir tatmin vererek gün içinde motivasyonunu pozitif olarak etkiler.*

Araştırma grubu ile süreçlerin gerçekleştirilmesinde işbirlikli öğrenme yaklaşımına uygun olarak küçük gruplar oluşturulmuş, öğrencinin merkezde olduğu aktif olarak görev yaptıkları, takım üyelerinin birbirlerine yardım etmeye özendirildiği bir süreç içerisinde çalışmalar gerçekleştirilmiştir. İşbirlikli öğrenme süreci öğrencilerin farklı sosyal beceriler kazanmalarına olanak sağlar. Öğrencilerin beraber fikir alışverişinde bulunmalarına kendi fikirlerini ortaya koyabilmelerinde olanak sağlayarak özgüvenlerinin gelişmesine neden olur. Grupla çalışma öğrencilerin karşısındakinin fikirlerine eleştirel yaklaşabilmesine ve konular hakkında kendi fikirlerini rahat bir biçimde paylaşmalarına neden olarak daha yapıcı bir ortam sağlar (Ekinci,

2011; Johnson ve Johnson, 1999). Bu süreç öğrencilerin tasarım ve estetik algılarını geliştirmeleri için gerekli olan eleştirel ve yaratıcı düşünme becerilerini kullanmalarına fırsat sunar. Bu nedenle araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunun süreç boyunca tasarım ve estetik algılarına etki eden en önemli nedenin işbirlikli öğrenme yaklaşımına uygun gerçekleştirilen grup çalışmalarının olduğunu ifade etmelerine neden olmuştur denilebilir.

Tablo 7.

Kamusal sanatın, sanat eğitiminde farklı yaş gruplarından öğrencilerde kullanımının kültürel kimlik, toplumsal değerler gibi konularda farkındalık oluşturmada etkisine ilişkin görüşler.

Kategori	f	Kodlar
Bireyin kültürel kimlik, toplumsal değerler gibi konularda farkındalık kazanmalarına etkisi	7	Gerçekleştirilen uygulamaların mekandan yola çıkarak kimlik farkındalığına olumlu etkisi vardır. (Ö1-Ö2-Ö5-Ö8-Ö9-Ö10-Ö13)
	4	Kamusal alanda sanat eseri; paylaşım, katılım, etkileşim ve iletişim süreci yaratarak toplumsal sorumluluğun temellerini oluşturmaktadır. (Ö6-Ö7-Ö11-Ö12)
	4	Kamusal mekanlar kimlik oluşumuna yardımcı olur. (Ö3-Ö4-Ö13-Ö15)

Tablo 7 incelendiğinde öğrencilerin büyük bir kısmı kamusal mekanların bireyin kimliksel farkındalıklarına olumlu etkileri olduğu görüşünü savundukları görülmektedir. Bu maddeye ilişkin öğrenci görüşleri aşağıda verilmiştir.

Ö5. *Sanatın gerekliliğine inanmak içinde bulunduğumuz dünyaya eseri izleyen her yaş grubundaki kişide harekete geçen zihinsel yeti ve algılama, imgeleme, düşünme, anlama, çağrışım gibi güçleri harekete geçirmektedir. Sosyolojik olarak sanatı yaşamın içine dahil etmek ise bir çok kişiyi bu yetiler ile farkındalıklı ve sorgulayıcı nitelikte etkileyeceğine inanıyorum.*

Ö11. *Kesinlikle evet; farklı yaş gruplarındaki öğrencilerin etraflarındaki görsel kirliliklerden bir an önce toplumsal olarak kurtulmanın gerekliliği oluyor. İçinde bulunduğumuz tüketim odaklı teknolojik süreç gereği mekânsal farklılıkların görmezden gelinmesine neden olmakta maalesef. Fakat kamusal alanda yapılan bu sanatsal çalışmalar gençler için estetik duygular barındırmasının yanı sıra mekanlarda birer sembol haline gelmeye başlıyor. Böylece sorumluluk duygularının geliştirilmesi için de uygun bir ortam hazırlanmış olur.*

Ö12. *Evet, etkisi olabileceğini düşünüyorum. Özellikle küçük yaştan itibaren öğrencilere sanat eğitimi öğretilirse, sanatla iç içe olurlarsa, o öğrenci daha üretken, yaratıcı, becerili bir kişiliğe sahip olabilir. Bu tarz öğrencilerin daha çok toplumsal değerlere sahip olabileceğini düşünüyorum.*

Bu maddeye ilişkin öğrenci görüşleri incelendiğinde kamusal sanat yapıtlarının izleyici ile aktif bir biçimde etkileşim sürecine girmesine imkan sağlayan kamusal diyalogun, farkındalığın, sanata verilen değer ve toplumsal değerlerin artmasını sağladığının düşünüldüğü görülmektedir. İçinde bulunduğumuz eğitim ortamı, kentte yaşayan farklı kültürlerden gelen öğrencilerin ortak benliğini, kültürünü ve kimliğini yansıttıkları bir ortamdır. Bu nedenle kentlerin bir parçası olan eğitim

ortamlarının kimliğini belirleyen kültürel örgüde yeri önemlidir. Bunun gibi toplumsal kurumların birbirleri ile iletişimine dayalı bu tarz kültür-sanat etkinlikleri, hem toplumsal gereksinimleri karşılar hem de o mekanların kültür birikiminin oluşmasına zemin hazırlar. Bunun sonucu olarak kamusal alanda meydana gelen bu kültürel oluşum toplumların sanatsal kimliklerini de oluşturarak toplumsal yaşama katkıda bulunmalarına yol açacaktır.

Tablo 8.

Kamusal sanat uygulamalarının çevre sorunlarına ilişkin duyarlılıklarını artırma, kavrama ve bilme süreçleri ve bu süreç sonunda oluşan mekan imajı ve anlamına olan etkilerine ilişkin görüşleri

Kategoriler	f	Kodlar
Çevre bilincine etkisi	6	Atık malzemelerden yararlanma ve gündelik hayata kazandırma (Ö3-Ö10-Ö11-Ö12-Ö13-Ö15)
	7	İnsanları tüketici olmaktan üretici olma konumuna getirmesi (Ö1-Ö2-Ö4-Ö6-Ö7-Ö9-Ö14)
	2	Doğa ve sanat ilişkisini kavramaya neden olma (Ö5-Ö8)

Tablo 8’de kamusal sanat uygulamalarının öğrencileri çevre sorunlarına ilişkin duyarlılıkları artırmaya yönelik düşüncelerine ilişkin görüşleri incelendiğinde en çok insanların tüketici olmaktan üretici olma konumuna getirmesi yönünde gelişim sağladıklarını düşündükleri görülmektedir. Bu düşünce ile mekanın çevreci bir anlayışta biçimlendirilmesine ilişkin öğrenci görüşleri aşağıda verilmiştir.

Ö3. *Kamusal sanat sayesinde daha önce ilgimi çekmeyecek birçok mekan ilgimi çekecek duruma geldi. Atıl durumdaki eşyalar/ malzemelerin farklı değerlendirilmesi ve geri kazanımı olmuştur.*

Ö1. *Bu tarz uygulamaların farklı yaş gruplarındaki öğrencilerin etraflarındaki görsel kirliliklerden bir an önce toplumsal olarak kurtulmanın gerektiği düşüncesini geliştirdiğini düşünüyorum içinde bulunduğumuz tüketim odaklı teknolojik süreç gereği mekânsal farklılıkların görmezden gelinmesine neden olmakta maalesef. Fakat kamusal alanda yapılan bu sanatsal çalışmalar gençler için estetik duygular barındırmasının yanı sıra mekanlarda birer sembol haline gelmeye başlıyor.*

Ekolojik sanat anlayışını benimseyen sanatçıları öğrencilerin düşünceleri ile benzer uygulamaları bulunmaktadır. Bu sanatçıların çalışmaları hakkında araştırma grubuna süreç öncesinde bilgilendirme yapılmıştır. Bu sanatçılardan biri olan Mel Chin 1990’da gerçekleştirdiği “Revival Field” isimli çalışmada toprakta kimyasal atıkların neden olduğu kirliliği temizleyerek hayatın yeniden yeşermesini hedeflediği görülmektedir. Çağdaş bir sanatçı olan Goldsworthy’de doğada bulunan sıra dışı materyalleri kullanarak doğayla işbirliği yaparak çalışmayı tercih ederken, bazı sanatçıların atık materyalleri yeniden kullanarak izleyiciye yeni bir bakış açısı sunduğu görülmektedir (Hollis, 1997). Bu ekolojik sanatçılar, doğal çevreyi bozmak yerine onunla uyum içinde çalışmayı amaçlar. Temel olarak, bireylerin doğaya yaptıkları etkilere karşı bir duruş sergileyerek, çalışmalarında doğanın sağlığını bozmamaya özen gösterdikleri görülmektedir. Bu sanatçılardan bir diğeri ise Tressa Prsbrey’dir. Kaliforniya’da bulunan Simi Vadisi’nde atık malzemelerden bir köy yaratmıştır. 1956 ve 1981 yılları arasında yaklaşık on bin şişe kullanmıştır. İlk binası, 17.000 hatıra kalemi koleksiyonunu barındıran

küçük bir yapıdan oluşmaktadır. Ekolojik sanatçılar çalışmalarını ile çevresel mesajlar vermektedir. Özellikle ekolojik sanat uygulamalarına çağdaş sanat eğitimi içerisinde daha fazla yer verilmelidir.

Sonuç Tartışma ve Öneriler

Gerçekleştirilen bu araştırmada kamusal sanat uygulamasında bir eğitim kurumunun kampüsü alanının seçilmesi öğrencilerin algısal ve yaşamsal dünyasını etkilemek amacını taşımaktadır. Sanat eserlerinin fiziki çevreyi oluşturan unsurlar arasında yer alması bu etkileşimde sanatın ayrıcalıklı bir yeri olduğunu göstermektedir. "Sanatın içeriğinden gelen yüksek estetik özellikleri mekana olan etkileri açısından diğer fiziksel unsurlardan algısal anlamda daha öncelikli, toplumsal olarak da çok daha etkilidir. Bu etkisinden dolayı kentlerin kamusal alanları sanatın özgür anlatım gücü ile yüksek düzeyde bir estetiğe ve anlama kavuşabilmektedir" (Kurt, 2007, s. 123).

Kamusal alanlar, toplumda bireylerin ortam kullanım ve etkileşim alanı sağladığı mekanlardır. Eğitim kurumları, hastaneler, bakım evleri, caddeler, sokaklar, parklar vb. kamunun ortak kullandığı alanlar, kamusal alan mekanlarıdır. Bu mekanlarda sanat ve kültürün topluma ulaşması için kamusal anlamda sanat faaliyetleri yürütülmektedir. Güncel sanat uygulamalarına bakıldığında, kamusal alanlar sanatçıların eserlerini topluma sunduğu mekanlar haline gelmiştir. Toplumun yoğun olduğu yerlere sanat taşınmalıdır ve etkileşim haline geçmelidir mantığıyla hareket eden kamusal sanat faaliyetleri, şimdiye kadar elitist bir tabakaya aitmiş gibi görünen sınırlı mekan ve galeri anlayışına karşı çıkarak, sanatı halka ulaştıran kültürel etkinliklere öncülük etmiştir. Estetiğin alımlanması sürecine katkısı olan kamusal alanda sanat faaliyetleri, görsel kültürün gelişmesine de katkı sağlar. Bu anlamda sanatın sınırlı sergi/galeri anlayışı formatını aşarak sanatla sosyal yaşamı buluşturan ve bireylerin estetik gelişimine katkı sağlayan en güzel kamusal alanda sanat örneklerinin, "Üniversiteler" de olması düşünülmektedir. Eğitim ortamlarında kamusal sanat uygulamaları, eğitim mekanlarının toplumsal anlamı ve fiziksel özellikleri açısından önemli öğelerdir. Bu açıdan tasarım disiplini, eğitim kampüslerini kapsayacak şekilde öğrenciyi motive edecek, sanatsal-estetik bir bakış açısına sahip olmalarına katkı sağlayacak biçimde yaygınlaştırılmalıdır. Kentlerin önemli birer parçası olan bu mekanları biçimlendirme konusunda eğitim ortamlarının simgesel dilinin oluşturulmasında, toplum yararını gözetilen ve özgür, etkin, katılımcı ve tümleştirici bir mekansal dil oluşturulabilir.

Kaynaklar

- Arendth, H. (2021). *İnsanlık durumu*, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Boyakova, E.V., Savenkova, L.B., Torshilova, E.M. (2020). The quality of aesthetic development in the context of an art festival as a condition for the overall development of children and adolescents. *Propósitos y Representaciones*, 8 (SPE2), e678. Doi: <http://dx.doi.org/10.20511/pyr2020.v8nSPE2.678>
- Danacı, H., M. ve Kıran G. (2020). Examining the factor of color on street facades in context of the perception of urban aesthetics: Example of Antalya. *International Journal of Curriculum and Instruction*. 12(Special Issue). 222–232.
- Ekinci, N. (2011). İşbirliğine dayalı öğrenme. Ö. Demirel (Ed.), *Eğitimde yeni yönelimler* (5. Baskı) içinde (s.93-109). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

- Fiske, J. (1990). *İletişim çalışmalarına giriş*. çev. Süleyman İrvan. Ankara: Ark Yayıncılık.
- Gjerde, M. (2010). Visual Aesthetic Perception and Judgement of Urban Streetscapes. Paper for Building a Better World: CIB World Congress. p.12-22.
- Gökgür, P. (2008). *Kentsel mekânda kamusal alanın yeri*, İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Hall, T., & Robertson, I. (2001). Public art and urban regeneration: advocacy, claims and critical debates. *Landscape Research*, 26(1), 5–26. <https://doi.org/10.1080/01426390120024457>
- Hein, H. (2010). What is public art? time, place and meaning. *The Journal of Aesthetics and Art Criticism*, 54(1), 1–7.
- Hollis, C. L. (1997). On developing an art and ecology curriculum. *Art Education*, 50 (6), 21- 24.
- Johnson, D. W. Johnson R. T. (1999). Making cooperative learning work. *Theory Into Practice*, 38(2), 67-73.
- Kedik, A. (2012). Kamusal alan ve Türkiye'de heykelin kamuya açık alanlarda var olma koşulları. *Anadolu Üniversitesi Sanat & Tasarım Dergisi*, 3 (3), 77-91. Erişim tarihi 10 Kasım 2017, <http://dergipark.gov.tr/sanattasarim/issue/20647/220286>
- Kurt, E, K. (2007). Kamusal alanda sanat ve kentsel mekana etkileri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Miralay, F. ve Eğiımen, Z. (2019). Aesthetic perceptions of art educators in higher education level at art classes and their effect on learners. *Cypriot Journal of Educational Science*. 14(2), 352- 360. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1222083.pdf>
- Mitchell, W.J.T., (1992). *Utopia and critique in art and public sphere*, The University of Chicago Press, Chicago.
- O'Connor, Z. (2011). Façade colour and judgements about building size and congruity. *Journal of Urban Design*, 16.(3): 397–404.
- Pelvanoglu, B. (2016). *1980 sonrası Türkiye`de sanatsal dönüşümler*. Türkiye Alim Kitapları.
- Porch, R. (2000). Public art - an off the wall proposition? *Urban Design*, (76), 16–20.
- Remesar, A. (2005). Public art. an ethical approach. In Anthony Remesar (Ed.), *Urban regeneration a challenge cor public art* (2005th ed., Vol. 2, pp. 7–13). <https://doi.org/10.1057/udi.1997.35>
- Savoie, A. (2017). Aesthetic experience and creativity in arts education: Ehrenzweig and the primal syncretistic perception of the child. *Cambridge Journal of Education*, 47(1), 53–66.
- Sennet, R. (2010). *Kamusal insanın çöküşü*. (Çev. S. Durak ve A. Yılmaz) İstanbul: Ayrıntı Yayınları
- Sharp, J., Pollock, V., & Paddison, R. (2005). Just art for a just city: public art and social. October, 42(September 2004), 1001–1023. <https://doi.org/10.1080/00420980500106963>
- Slavin, R. E. (1995). *Cooperative learning: Theory, research, and practice*. Needham Heights, MA: Simon & Schuster Company
- Taghizadasad, T. (2017). Kamusal sanatın toplum üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi Taksim ve Göztepe parkı örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Uz, N. (2018). Importance of drawing education in plastic arts and an example of method for developing creativity. *Global Journal of Arts Education*, 8(3), 091–102. doi:10.18844/gjae.v8i3.3880
- Yaman, Z. Y. (2011). "Siyasi/estetik gösterge" olarak kamusal alanda anıt ve heykel. *METU JFA*, 1, 177–190.